

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ М. П. ДРАГОМАНОВА**

Факультет соціально-економічної освіти

“Затверджено”

На засіданні Приймальної комісії
НПУ імені М. П. Драгоманова
протокол № 3 від «1» березня 2021р.
Голова Приймальної комісії

_____ Андрущенко В. П.

“Рекомендовано”

Вченою радою факультету
соціально-економічної освіти
протокол №_ від «__» _____ 2021р.
Голова Вченої ради

_____ Євтух В.Б.

**ПРОГРАМА
вступного фахового випробування**

з соціальної педагогіки

**для громадян України, іноземних громадян та осіб без громадянства,
при вступі на навчання для здобуття ступеня магістр
на базі здобутого ступеня бакалавра/спеціаліста**

Галузь знань 23 «Соціальна робота»

Спеціальність 231 «Соціальна робота»

Освітня програма «Соціальна педагогіка»

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА ВСТУПНОГО ФАХОВОГО ВИПРОБУВАННЯ

Сьогодні постає необхідність підготовки висококваліфікованих фахівців управлінської ланки, викладачів соціально-педагогічних дисциплін у закладах вищої освіти, керівників центрів соціальних служб, які були б готові до здійснення професійної соціально-педагогічної допомоги і підтримки цільових груп клієнтів.

З огляду на трансформацію ступеневої підготовки фахівця в умовах закладу вищої освіти особливого значення набуває розробка теоретичних основ підготовки магістрів спеціальності «Соціальна робота» за освітньою програмою «*Соціальна педагогіка*».

Програма вступних екзаменів на освітній ступінь «МАГІСТР» передбачає виявлення рівня готовності сучасного фахівця соціальної сфери до визначення ефективних умов соціалізації особистості в сучасному суспільстві; вивчення дії об'єктивних і суб'єктивних факторів соціального середовища, характеру їх впливу на формування особистості; дослідження закономірностей та перспектив соціальної взаємодії особистості та середовища; розробки механізмів регулювання та корекції відносин особистості та суспільства.

Майбутні магістри мають *знати*: сутності сутність педагогіки як науки; принципів та методів соціально педагогічної діяльності; особливостей соціалізації особистості в різних мікросоціумах; попередження негативного впливу факторів соціального середовища на особистість; характеристики загальних технологій соціально-педагогічної діяльності і технологій організації соціально-педагогічної роботи з різними групами клієнтів; можливостей та умов ефективної реалізації загальнонаукових та специфічних методів в практиці соціально-педагогічної роботи.

Абітурієнти мають виявити такі *вміння*: аналізувати різні фактори впливу на соціалізацію особистості; диференціювати зміст діяльності відповідно до різних об'єктів, суб'єктів та напрямів соціально-педагогічної роботи; добирати та адаптувати відповідно до мети, особливостей клієнтів і реальної ситуації технології соціально-педагогічної роботи, методи та прийоми реалізації завдань соціально-педагогічної роботи; проектувати, планувати, організовувати та аналізувати організаційні форми соціально-педагогічної роботи; будувати стратегію соціально-педагогічної роботи спрямовану на саморозвиток особистості дитини та молодшої людини, реалізацію її творчого потенціалу, здібностей, задатків, активізації зусиль клієнтів (індивідів, груп, спільнот) на вирішення власних проблем.

Програма включає три модулі: I – «Теоретичні засади соціальної роботи» (7 тем); II – «Теоретичні засади соціальної педагогіки» (8 тем) та III – «Технології соціально-педагогічної роботи» (13 тем).

Білеті вступних іспитів включають п'ять питань. Пропонується така система оцінювання – максимальна оцінка – 200 балів, з них:

- 1 питання – максимальна оцінка 50 балів;
- 2 питання – максимальна оцінка 50 балів;
- 3 питання – максимальна оцінка 50 балів;

4 питання – максимально – 50 балів.

Відповідно: 0 – 99 «низький»; 100 – 139 «задовільний»; 140-169 «достатній»; 170-200 «високий».

2. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ АБІТУРІЄНТА НА ВСТУПНОМУ ФАХОВОМУ ВИПРОБУВАННІ

<i>За шкалою університету</i>	<i>Визначення</i>	<i>Характеристика відповідей абітурієнта</i>	
		<i>на питання теоретичного змісту</i>	<i>на питання практичного змісту</i>
0-99 бали	Низький	Абітурієнт проявив поверхові, фрагментарні теоретичні знання і не обізнаність щодо методів та форм соціальної роботи та (або) не спроможність до оцінки результату власної діяльності.	Абітурієнт не здатний розв'язати практичні завдання через невміння чітко визначити мету соціальної роботи, ресурси, цільову групу, розробити та реалізувати план відповіді, навести приклади
100-139 балів	Задовільний	Абітурієнт виявив достатню теоретичну підготовку з програмного матеріалу, вміння викласти окремі положення теорії соціальної роботи. Не виявив спроможності до загальної оцінки факторів успішності соціально-педагогічної діяльності	У процесі розв'язання практичного завдання абітурієнт продемонстрував здатність до вирішення окремих складових визначеної проблеми, володіння певними методами роботи і часткову спроможність до оцінки результату власної соціально-педагогічної діяльності
140-169 балів	Достатній	Абітурієнт виявив достатній рівень теоретичної підготовки з програмного матеріалу, вміння послідовно його викласти. Логічно розмірковує при характеристиці теорії соціально-педагогічної діяльності, дає відповіді щодо методів та форм соціальної роботи	У процесі розв'язання практичного завдання абітурієнт продемонстрував здатність до розв'язання завдання, використовуючи лише стандартні способи вирішення визначеної проблеми. Виявив достатній рівень володіння основними формами і методами соціально-педагогічної

			роботи
170-200 балів	Високий	Абітурієнт виявив високий рівень теоретичної підготовки, вміння аналізувати наукову літературу зі спеціальності, логічно та послідовно викладати теоретичний матеріал, обґрунтувати основні наукові положення з теорії соціальної роботи та соціальної педагогіки робити висновки.	У процесі виконання практичних завдань абітурієнт виявив здатність вірно формулювати конкретну мету соціально-виховної роботи, визначати цільову групу, ресурси, добирати адекватні методи та форми виховної роботи. Абітурієнт виявив творчий підхід до розробки та втілення виховного проекту, спроможність до всебічної оцінки та аналізу результату власної діяльності, та діяльності клієнтів

Якщо абітурієнт під час вступного випробування з конкурсного предмету набрав від 0-99 балів, то дана кількість балів вважається не достатньою для допуску в участі у конкурсному відборі до НПУ імені М. П. Драгоманова.

Оцінювання рівня знань абітурієнтів проводиться кожним із членів предметної комісії окремо, відповідно до критеріїв оцінювання. Загальний бал оцінювання рівня знань абітурієнта виводиться за результатами обговорення членами комісії особистих оцінок відповідей абітурієнтів. Бали (оцінки) вступного фахового випробування виголошуються головою предметної комісії усім абітурієнтам, хто приймав участь у випробуванні після закінчення іспиту.

3. ЗМІСТ ПРОГРАМИ ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

МОДУЛЬ I. Теоретичні засади соціальної роботи

Тема 1.1. Соціальна робота як практична діяльність і навчальна дисципліна.

Сутність поняття "соціальна робота". Особливості впровадження поняття "соціальна робота" в соціально-гуманітарний понятійний простір. Поняття "соціальна робота" як відображення потреб практичної соціальної роботи. Варіативність поняття "соціальна робота": як практична діяльність; як наука; як навчальна дисципліна. Порівняльний аналіз основних підходів до визначення сенсу та змісту соціальної роботи як професійної практичної діяльності.

Взаємозумовленість і взаємозв'язок поняття "соціальна робота" та понять "соціальне", "соціалізація" та "соціальна справедливість". Сутність характеристики соціальної роботи як професійної діяльності.

Тема 1.2. Характеристика соціальної роботи як професійної діяльності.

Виникнення та становлення соціальної роботи як науки. Соціальна робота як система наукових знань: дослідницький, діагностичний і продуктивний аспекти. Фундаментальна та прикладна складові соціальної роботи як науки. Об'єкт і предмет наукових досліджень соціальної роботи. Проблемне поле наукових досліджень із соціальної роботи. Місце та роль науки "соціальна робота" серед соціально-гуманітарних наук. Закономірності та принципи теоретичної соціальної роботи. Становлення наукових підходів до соціальної роботи в незалежній Україні. Діалектика взаємодії тенденцій сучасної світової науки "соціальна робота" з особливостями її становлення та розвитку в Україні.

Тема 1.3. Виникнення та становлення соціальної роботи як науки.

Роль географічних, соціально-економічних, політичних умов у формуванні національних особливостей науки "соціальна робота". Благодійність як моральне і духовне підґрунтя, передумова виникнення теоретичних основ соціальної роботи. Релігійні засади виникнення: соціальної роботи в Україні. Традиції товариства Червоного Хреста в Україні. Традиції соціального захисту громадян в Українській РСР, їх вплив на становлення науки "соціальна робота". Філософія допомоги як базова, концептуальна ідея в становленні вітчизняних теорій соціальної роботи. Ідеї християнства, державності, права, моралі і норм суспільного життя як системоутворюючі в становленні вітчизняних теорій соціальної роботи.

Тема 1.4. Концептуально-категоріальний апарат соціальної роботи.

Концептуально-категоріальний апарат науки "соціальна робота": соціальні сфера, простір, структура, відносини, практика, зв'язки, механізми, діяльність, проблеми. Характеристика та зміст основних категорій науки "соціальна робота". Сучасні підходи до визначення соціалізації. Види соціалізації (стихійна, соціально-контрольована, відносно-контрольована). Характеристика факторів соціалізації особистості. Механізми соціалізації: рефлексійний, традиційний, інституційний, стилізований, міжособистісний. Загальна характеристика основних етапів соціалізації. Моделі соціалізації: модель З.Фрейда, модель "міжособистісного спілкування" (Ч.Кулі, Дж. Мід), "когнітивна" модель соціалізації (Ж. Піаже, Маслоу, Л.Кольберг). Еволюційна теорія соціалізації (Е.Г. Еріксон). Особливості соціалізації дітей та молоді в сучасних умовах. Особливості формування особистості на різних етапах соціалізації. Особливості соціалізації дітей та молоді в сучасних умовах.

Тема 1.5. Вітчизняна парадигма соціальної роботи.

Вітчизняна парадигма соціальної роботи як сукупність моделей і теорій допомоги. Доктрина допомоги, організаційні форми, суб'єкти допомоги, об'єкти допомоги як парадигмальні характеристики. Еволюція вітчизняної парадигми соціальної роботи. Історичні форми вітчизняної парадигми соціальної роботи та їх парадигматичні характеристики. Архаїчна, конфесійна, державна, громадсько-

державна, соціетальна та професійна парадигми соціальної роботи, їх соціально-економічна та культурна зумовленість.

Тема 1.6. Загальна характеристика підходів до типологізації теорій соціальної роботи

Типологізація теорій соціальної роботи як форма наукового дослідження. Загальна характеристика підходів до типологізації теорій соціальної роботи. Типологізація за критеріями історичної послідовності виникнення. Типологізація за об'єктивним критерієм: індивідуальні, групові та "ком'юніті-теорії". Типологізація за критерієм методологічної опори на теорії інших наук: медицини, філософії, психології, соціології, педагогіки. Інтегративний характер і теоретична незавершеність класифікації сучасних теорій соціальної роботи. Гуманістична теорія соціальної роботи: допомога через самопізнання та усвідомлення клієнтом своєї значущості та впливу навколишнього світу. Марксистська теорія соціальної роботи - орієнтація на ідею допомоги клієнтові шляхом спільних колективних дій з підвищення самосвідомості та соціальних, змін у суспільстві.

Тема 1.7. Соціальна робота з дітьми та молоддю в зарубіжних країнах.

Історичні та соціокультурні засади розвитку соціальної роботи за рубежем. Соціально-педагогічна допомога дітям за кордоном: система їх соціальної підтримки, дитячі соціальні служби, робота з безпритульними дітьми, з дітьми - інвалідами, з дітьми, що постраждали від насилля. Виникнення та розвиток соціальної педагогіки в Німеччині. Розвиток соціальної роботи у Великобританії: традиції та сучасні підходи. Соціальна опіка дітей у Великобританії. Особливості допомоги дітям та молоді в країнах Західної Європи. Основні аспекти соціально-педагогічної роботи з дітьми та молоддю у США та Канаді.

МОДУЛЬ II. Соціальна робота з дітьми та молоддю

Тема 2.1. Історична ретроспектива становлення та розвитку соціальної практики.

Культурно-історичні передумови зародження благодійництва в Київській Русі. Традиції соціальної підтримки населення за часів козацтва. Соціально-благодійна діяльність українських братств. Сільська громада як осередок соціального захисту нужденних. Соціально-педагогічна діяльність у 20-30 роки ХХ ст. Роль А.С. Макаренка та С.Т. Шацького у розвитку соціально-педагогічної діяльності. Особливості соціально-педагогічної діяльності в 60-80 р.р. ХХ ст.

Тема 2.2. Характеристика соціально-педагогічної діяльності

Сутність соціально-педагогічної діяльності. Структура соціально-педагогічної діяльності. Характеристика її суб'єктів та об'єктів. Поняття принципів соціально-педагогічної діяльності, їх класифікація. Ресурсне забезпечення соціально-педагогічної роботи. Функції соціально-педагогічної роботи соціального педагога. Кваліфікаційна характеристика соціального педагога.

Тема 2.3. Основні поняття соціальної педагогіки.

Соціалізація – базова категорія соціальної педагогіки. Характеристика соціального виховання як складової соціалізації особистості. Соціальне середовища як необхідна умова соціалізації особистості. Соціальна адаптація, її різновиди (активна і пасивна). Зміст та види соціальної профілактики. Сутність

соціальної реабілітації. Соціальна допомога та соціальні послуги в структурі соціального обслуговування.

Тема 2.4. Предмет та завдання соціальної педагогіки.

Сутність соціальної педагогіки як науки. Предмет та завдання соціальної педагогіки. Зв'язок соціальної педагогіки з іншими науками та галузями суспільної практики (педагогіка, психологія, етика, менеджмент, філософія, права, дефектологія, віктимологія, політика). Місце соціальної педагогіки в системі педагогічних наук.

Тема 2.5. Сім'я як провідний фактор соціалізації особистості.

Сім'я як мала група та соціальний інститут. Соціалізуючі функції сім'ї. Параметри сім'ї. Типологія сімей. Поняття батьківства та батьківської позиції. Напрями соціально-педагогічної роботи з сім'єю. Характеристика соціального супроводу сім'ї. Особливості соціально-педагогічної роботи з сім'ями, які перебувають у складних життєвих обставинах. Причини соціального сирітства в Україні. Особливості соціалізації дітей у закладах інтернатного типу. Сімейні форми виховання дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування (усиновлення, опіка, піклування).

Тема 2.6. Соціально-психологічний портрет особистості з обмеженими функціональними можливостями

Поняття інвалідності. Характеристика видів відхилень у здоров'ї. Типологія дитячої інвалідності. Причини відхилень у здоров'ї. Зміст та напрями реабілітації дітей з обмеженими функціональними можливостями. Інклюзивна освіта. Особливості її впровадження в освітню систему України. Форми соціально-педагогічної роботи з молодими інвалідами. Створення соціального середовища, «безбар'єрного» для інвалідів.

Тема 2.7. Девіантна поведінка дітей та молоді як форма соціальної дезадаптації.

Поняття норми і патології в соціальному розвитку людини. Поняття девіантної поведінки. Причини соціальних відхилень в поведінці неповнолітніх. Види делінквентної поведінки. Особливості адиктивної поведінки неповнолітніх. Поняття наркотиків та наркогенних речовин. Ознаки узалежненої поведінки. Стадії наркотичної залежності. Характеристика суїцидальної поведінки. Мотиви та стадії суїцидальної поведінки неповнолітніх. Особливості нехімічної залежності неповнолітніх.

Тема 2.8. Організація соціально-педагогічної роботи в соціальних інститутах територіальної громади.

Сучасні підходи до розуміння громади. Основні характеристики територіальної громади. Територіальна громада як поле соціально-педагогічної діяльності державних та неурядових організацій. Зміст та форми соціально-педагогічної діяльності в загальноосвітніх навчальних закладах. Структура соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді. Основні напрями та форми їх роботи. Діяльність закладів соціального обслуговування в умовах територіальної громади (центр соціально-психологічної реабілітації дітей та молоді з функціональними обмеженнями, соціальний гуртожиток, соціальний центр матері і дитини, центр соціально-психологічної допомоги, центр для ВІЛ-інфікованих дітей та молоді,

центр медико-соціальної реабілітації для неповнолітніх). Організація соціально-педагогічної роботи в клубах за місцем проживання.

МОДУЛЬ III. Технології соціально-педагогічної роботи

Тема 3.1. Технології соціально-педагогічної роботи: сутність та специфіка.

Поняття соціальних технологій. Типи та види соціальних технологій. Особливості соціальних технологій. Головні складові змісту технологізації. Основні процедури соціальних технологій. Етапи реалізації соціальних технологій. Стратегія реалізації соціальних технологій. Структура технологій соціальної роботи. Поняття технологій соціально-педагогічної роботи. Особливості технології соціально-педагогічної роботи. Соціально-педагогічний підхід до соціальної роботи. Інтегрований, універсальний характер соціально-педагогічної роботи. Підходи до класифікації технологій соціально-педагогічної роботи: діяльнісний, закладовий, середовищний, клієнтоцентрований. Базові технології соціально-педагогічної роботи: профілактики, корекції, реабілітації, супроводу, соціально-правового захисту тощо. Інноваційні технології соціально-педагогічної роботи: технології оцінки потреб клієнтів, технології сімейного патронажу, технології де інституалізації, пробації, менторства, екоучингу, медіації тощо.

Тема 3.2. Методи соціально-педагогічної роботи.

Методи соціально-педагогічної діяльності. Філософські та загальнонаукові методи в соціально-педагогічній роботі. Спеціальні наукові методи (соціально-економічні, організаційні). Загальнонаукові методи (історичний, медичний, генетичний тощо). Психологічні методи в практиці соціально-педагогічної роботи (психодіагностика, психокорекція, психологічне консультування, психотерапія, соціально-психологічний тренінг). Соціологічні методи (аналіз соціуму, фокус-група, соціальна паспортизація). Педагогічні методи (методи формування свідомості, методи стимулювання, методи організації діяльності, методи самовиховання). Методи соціально-педагогічної діяльності: «рівний-рівному»; метод соціальної вуличної роботи, метод роботи в громаді.

Тема 3.3. Організаційні форми соціально-педагогічної роботи.

Зміст поняття “форма”. Поняття “форми соціально-педагогічної роботи”. Специфічні ознаки форми соціально-педагогічної роботи: функціональність, структурність, інтегративність, неперервність. Класифікація організаційних форм соціально-педагогічної роботи. Специфіка використання форм соціально-педагогічної роботи з різними групами клієнтів. Особливості комплексних форм роботи. Тематичні свята, дні, тижні як різновиди комплексних форм роботи. Індивідуальні, групові та масові форми соціально-педагогічної роботи. Особливості їх використання в практиці соціально-педагогічної роботи, специфіка застосування в роботі з різними групами клієнтів.

Тема 3.4. Методи формування свідомості клієнтів.

Місце методів формування свідомості в системі інших соціально-педагогічних методів. Методи переконання. Соціально-педагогічні умови успішного використання переконання. Метод навіювання та прийоми його застосування. Приклад в системі формування свідомості клієнтів соціально-педагогічної роботи. Форми застосування методів формування свідомості. Проектування форм

соціально-педагогічної роботи. Інтелектуальний, розливальний та мотиваційний рівень сформованості показників моральної вихованості клієнта. Технології формулювання мети та завдань соціально-педагогічної роботи щодо організації та проведення конкретної форми. Технологія підготовки і проведення соціально-педагогічної бесіди, дискусії та диспуту. Використання конференцій в практиці соціально-педагогічної роботи. Наукові, читацькі, прес-конференції. Усний журнал, круглий стіл як групові форми соціально-педагогічної роботи. Соціально-педагогічні умови ефективності підготовки та проведення форм роботи в системі реалізації методів формування свідомості.

Тема 3.5. Методи стимулювання поведінки об'єкту соціально-педагогічної роботи.

Характеристика методів стимулювання. Методи позитивного підкріплення і прийоми їх застосування. Заохочення вихованців: види, приклади. Традиційні і інноваційні форми заохочення в практиці соціально-педагогічної роботи. Методи негативного підкріплення і прийоми їх застосування. Типові помилки соціального педагога при використанні покарання. Методи змагання і можливості його використання в соціально-педагогічній діяльності. Класифікація змагань. Технологія організації комплексного групового змагання. Забезпечення гласності і унаочнення змагання. Оформлення стендів змагань. Соціально-педагогічні умови успішного застосування методів стимулювання.

Тема 3.6. Методи організації діяльності клієнтів соціально-педагогічної роботи.

Характеристика і значення методів організації діяльності. Методи соціального навчання та закріплення позитивного досвіду. Доручення як метод організації соціально-керованої діяльності. Типологія та зміст основних доручень. Техніка чергування творчих доручень. Соціально-педагогічні умови успішного застосування методу доручення.

Особливості використання ігрових технік в соціально-педагогічній роботі. Специфіка ігрової діяльності в системі соціально-педагогічної роботи. Класифікація ігор в соціально-педагогічній роботі. Психолого-педагогічні умови застосування гри в соціально-педагогічній роботі. Авторська картотека ігор. Вулична ігротека, техніки її організації та проведення. Техніка станційного експресу, тематична та сезонна ігрова програма. Використання відомих вуличних ігор в практиці соціально-педагогічної роботи. Анімаційна програма як вид ігрової програми.

Тема 3.7. Соціальна вулична робота як метод соціальної роботи.

Мета соціальної вуличної роботи. Основні завдання вуличної соціальної роботи. Переваги вуличної соціальної роботи. Основні форми вуличної соціальної роботи: рейди, робота кризових пунктів соціальної підтримки (обміну речей та шприців, роздачі їди та контрацептивів), виїзні консультпункти, ігротеки, дискотеки, вуличний театр, мітинг, вулична хода тощо. Знання та вміння соціального педагога, що працює в умовах вуличного простору. Стратегія організації вуличної соціальної роботи. Організація роботи бригади вуличних соціальних працівників. Форми підготовки та навчання членів бригади. Правила техніки безпеки, яких має дотримуватись соціальний працівник, що працює на

вулиці. Критерії ефективності соціальної вуличної роботи. Партнери соціального працівника, що працює в умовах вулиці. Перелік та зміст доручень для бригади вуличних соціальних працівників. Розробка соціального паспорту мікрорайону.

Тема 3.8. Рекламно-інформаційні технології в соціальній роботі.

Сутність та специфіка використання рекламно-інформаційних технологій в діяльності соціальних працівників. Роль засобів масової інформації як одного із соціальних інститутів та їх вплив на сучасне суспільство. Особливості впливу ЗМІ на формуванні способу життя молодшої людини. Стратегія взаємодії соціального працівника з засобами масової інформації. Технології використання рекламних засобів в діяльності соціальних працівників. Специфічні ознаки соціальної реклами. Типові види рекламної продукції які використовуються в практиці соціально-педагогічної роботи. Технології створення і використання прес-релізу як форми рекламно-інформаційної діяльності. Традиційні форми інформування клієнтів. Технології оформлення та розміщення інформаційних стендів, стріт-бордів. Плакати, буклети, листівки, техніки їх влучного використання і в практиці соціально-педагогічної роботи. Аналіз різних видів інформаційно-реklamної продукції. особливості розробки змісту та макету інформаційного буклету (плакату). Можливості інформування клієнтів через соціальні мережі. Використання Інтернет-технологій в соціальній рекламі та поширенні соціально-позитивної інформації.

Тема 3.9. Технології соціальної терапії в діяльності соціального педагога.

Проблема надання психолого-педагогічної допомоги особистості. Здійснення немедичної корекції чи терапії у ставленнях дитини чи молодшої людини до себе, до інших і до реального життя. Індивідуальна та групова форми роботи з клієнтом (їх переваги та недоліки). Особливості психолого-педагогічної групової терапії в практиці роботи соціального педагога. Проблеми терапевтичної роботи соціального педагога з різними групами клієнтів. Проблеми психолого-педагогічного консультування в закладах освіти: проблеми стосунків вчитель-учень, вчителі-батьки, учень - учень, питання адаптації до навчання, до умов та вимог школи, проблеми успішності та розвитку здібностей школярів. Роль та місце батьків в заняттях терапевтичної групи. Групи взаємодопомоги та самодопомоги. Окремі напрями терапії в роботі соціального педагога.

Тема 3.10. Особливості соціально-педагогічної роботи в умовах закладів оздоровлення та відпочинку.

Переваги роботи закладів оздоровлення та відпочинку у вирішенні проблем соціально-педагогічної роботи. Види закладів оздоровлення та відпочинку в яких може працювати соціальний педагог. Особливості роботи з дітьми тимчасових переселенців, дітьми з сімей, що перебувають в складних життєвих обставинах. Сутність і специфіка роботи тимчасових дитячих та юнацьких організацій в сучасних умовах. Робота соціального педагога як організатора діяльності дитячих та юнацьких колективів в канікулярних умовах. Методичний вантаж педагога. Професійні обов'язки педагога-організатора. Відповідальність за життя та здоров'я дитини. Таборова зміна як надзвичайно концентрований за змістом та виховною ефективністю період діяльності дитячого чи юнацького тимчасового колективу.

Етапи таборової зміни: підготовчий, організаційний, основний. підсумковий. Поняття тематичного Дня-свята.

Тема 3.11. Технології соціальної роботи з сім'єю.

Завдання соціально-педагогічної роботи з сім'єю. Типологія видів сімей, що потребують допомоги та підтримки соціального педагога. Сім'ї, що перебувають в складних життєвих обставинах, особливості роботи з ними. Технології діагностики сімейних стосунків. Соціально-педагогічні паспортизація сім'ї. Оцінка потреб сім'ї як інноваційна технологія. Зміст і унаочнення соціального паспорту сім'ї. Методика створення генограми та екомапи сім'ї. Технології соціального патронажу, інспектування, нагляду. Специфіка роботи соціального педагога з молоддю сім'єю; із студентською сім'єю тощо. Особливості роботи з патронажними, прийомними сім'ями та ДБСТ. Методика організації роботи сімейного клубу (клуб молоді сім'ї, клуб студентської сім'ї, клуб молодих батьків), сімейної консультації. Технології підготовки і проведення сімейного свята.

Тема 3.12. Технології соціального супроводу осіб з обмеженими можливостями.

Завдання соціального педагога в роботі з дітьми та молоддю з обмеженими можливостями. Технології вивчення особистості дітей з обмеженими можливостями. Технології соціального супроводу даної групи клієнтів. Реалізація соціально-педагогічних програм соціалізації дітей та молоді з обмеженими можливостями. Особливості соціального патронажу дітей з функціональними обмеженнями. Технології соціальної інклюзії. Розробка карти спостереження за розвитком дитини з обмеженими можливостями. Розробка пам'ятки для батьків дитини з обмеженими можливостями.

Тема 3.13. Технологізація волонтерської роботи.

Технологічні аспекти формування та розвитку волонтерського руху в умовах сьогодення. Стратегія та технології управління діяльністю волонтерських груп. Характеристика основних груп волонтерів та мотивації їх роботи. Система підготовки волонтерів до участі в соціально-педагогічній діяльності. Школа, семінар як форми навчання волонтерів. Майстер-клас як засіб популяризації волонтерства. Характеристика соціальних програм, проектів та акцій у яких беруть участь волонтери. Основні напрямки діяльності волонтерів. Проблеми пропаганди і популяризації волонтерської діяльності в сучасних умовах. Волонтерство в недержавних організаціях. Характеристика відомих волонтерських програм та проектів.

4. Для пільгових категорій осіб, яким надано право складати вступні випробування (особи, що потребують особливих умов складання випробувань) в НПУ імені М. П. Драгоманова за рішенням Приймальної комісії створюються особливі умови для проходження вступних випробувань.

5. СТРУКТУРА БЛЕТУ ВСТУПНОГО ФАХОВОГО ВИПРОБУВАННЯ

**Національний педагогічний університет
імені М. П. Драгоманова
Факультет соціально-економічної освіти**

Ступінь: *Магістр*

Галузь знань: *23 Соціальна робота*

Спеціальність: *231 Соціальна робота*

Освітня програма: *Соціальна педагогіка*

На базі ступеня: *Бакалавр/спеціаліст*

***Вступне
випробування
фахове***

Екзаменаційний білет № 1

1. Охарактеризувати фундаментальну та прикладну складові соціальної роботи як науки.
2. Визначити специфіку використання форм соціально-педагогічної роботи з різними групами дітей та молоді.
3. Довести переваги майстер-класу як засобу популяризації волонтерської роботи.
4. Розробити структуру і зміст рубрик усного журналу (тема за вибором абітурієнта).

*Затверджено на засіданні Приймальної комісії НПУ ім. М. П. Драгоманова
протокол № ___ від «___» ____ 2021 р.*

*Голова фахової комісії _____ / _____ Євтух В. Б. _____ /
Підпис Прізвище, ім'я, по-батькові*

6. СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Активні методи просвітницької діяльності у профілактиці ВІЛ/СНІДу та ризикованої поведінки: посібник для спеціалістів приймальників-розподільників, притулків для неповнолітніх та виховних колоній / За заг. ред Вайноли Р.Х., Лях Т.Л.. – К.: ДКБ „Ротекс”, 2007. – 190 с.
2. Алексеева В. О. Технології соціальної роботи з дезадаптованими дітьми та молоддю / Валентина Алексеева, Лілія Костриці. – К.: Шк. Світ, 2009. – 120 с.
3. Безпалько О.В. Соціальна педагогіка в схемах і таблицях. – К.: Центр навчальної літератури, 2003 – 134 с.
4. Бойко А.М. Соціальна робота з клієнтами із залежністю від алкоголю та наркоманії: Метод. реком. з навчального курсу для магістеріуму. - Ужгород: УжДУ, 2000. - 76 с.
5. Бойко А.М. Соціальна робота з клієнтами, ВІЛ-інфікованими та хворими на СНІД: Метод. реком. з навчального курсу для магістеріуму. - Ужгород: УжДУ, 2000. – 64 с.
6. Вайнола Р. Х. Технологізація соціально-педагогічної роботи: теорія та практика : навч. посіб. / Р. Х. Вайнола // за ред. С. О. Сисоевої. – К. : НПУ імені М.П.Драгоманова, 2008. – 134 с.

7. Волонтерство: порадник для організатора волонтерського руху /Укладач Лях Т.Л. – К.: ВГЦ „Волонтер”, 2001. –176 с.
8. Горбунова О.Г. Запобігання торгівлі жінками: Посібник для вчителів навчальних закладів системи загальної середньої школи. – Х.: Вид. Ун-ту внутр. справ, 2000. – 184с.
9. Гусякова Л. Г., Холостова Е. И. Основы теории социальной работы. — М.: Изд-во СТИ,1997. — 187 с.
10. Діяльність центрів ССМ по літньому оздоровленню дітей та молоді: //за заг.ред. Толстоухової С.В., Пінчук І.М. – К.:УДЦ ССМ, 2000 р.-208 с.
11. Добročинність в Україні: минуле, сучасне, майбутнє. Ресурсний центр розвитку громадських організацій „Гурт”.: - К., 1998. - 54 с.
12. Енциклопедія для фахівців соціальної сфери : за ред. І.Д. Звереві. – Київ, Сімферополь : Універсум, 2012. – 536 с.
13. Завадська Л.М. Технології професійної діяльності соціального педагога: Навчальний посібник для ВНЗ. – К.: Видавничий Дім «Слово», 2008. – 240 с.
14. Иванов И.П. Энциклопедия коллективных творческих дел. – М.: Педагогика,1989. – 248 с.
15. Капська А. Й. Соціальна робота: Навчальний посібник.– Київ: Центр навчальної літератури, 2005. – 328 с.
16. Капська А.Й. Соціальний педагог і виховання особистості/ А.Й. Капська //Науковий часопис НПУ ім.М.П.Драгоманова. Серія №11 Соціальна робота.Соціальна педагогіка.: Зб. Наукових праць. – Випуск 19. –Київ: Вид-во НПУ імені М.П.Драгоманова, 2014. – С. 3-10.
17. Капська А.Й. Технології соціальної роботи в зарубіжних країнах.:навч. посіб. / А.Й.Капська, Л.М. Завацька, С.В. Грищенко – К.: Видавничий дім «Слово», 2012. – 248 с.
18. Карпенко О. Г. Професійне становлення соціального працівника: Навчально-методичний посібник. – К.: ДЦССМ, 2004. – 164 с.
- 19.Лавриченко Н. М. Педагогіка соціалізації : європейські абрисы / Н. М. Лавриченко. – К. : ВІРА-ІНСАЙТ, 2000. – 444 с.
20. Лукашевич М. П. Соціалізація: виховні механізми і технології. - К., Вид-во ІЗМН, 1998.
21. Лютий В. П. Технологія соціальної роботи : конспект лекцій / В. П. Лютий. – Розділ 1. – Загальні технології соціальної роботи. – К. : Академія праці і соціальних відносин, 2003. – 75 с.
22. Марафон дитячого дозвілля: Марафон дитячого дозвілля: Навчально-методичний посібник/ Укл. Л.О.Дубровська, В.Л.Дубровський, В.В. Ковнер та ін.; за ред. Л.О Дубровської. – Ніжин: Видавництво НДУ ім. М.Гоголя, 2007. – 315 с.
23. Мельников В. П., Холостова Е. И. История социальной работы в России: Учеб. пособие. — М: Изд-во СТИ, 1998. — 220 с.
24. Методика освіти „рівний-рівному” / Лещук Н., Зимівець Н., Авельцева Т. та ін. – К.: Міленіум, 2002. – 132 с.
25. Мигович І.І. Соціальна робота (вступ до спеціальності). — Ужгород: Патент. 1997.—190 с.

26. Організація і технології соціальної роботи з дітьми вулиці. Навч. посіб. / За ред. Капської А.Й. – К.: Ліга Соціальних працівників України, 2003. – 260с
27. Оржехівська В. М. Профілактика правопорушень серед неповнолітніх. – К.: ВіАН, 1996. – 352 с.
28. Петрочко Ж. В. Основи соціально-правового захисту особистості : [навч. посіб.] / Ж. В. Петрочко. – К. : Київ. ун-т ім. Бориса Грінченка, 2009. – 348 с.
29. Сидорчук М.С. «Соціально-педагогічна робота з дітьми в умовах центрів соціально-психологічної реабілітації» (для фахівців соціальної сфери) / М.С. Сидорчук; [за ред. проф. А.Й.Капської]. – Луцьк: Терен, 2015. – 76 с.
30. Сидорчук М.С. Інтерактивні заняття у роботі зі старшими підлітками в умовах центрів соціально-психологічної реабілітації: тренінгова програма / М.С.Сидорчук; [За ред. проф. А.Й.Капської]. – Луцьк: Терен, 2015. – 96 с.
31. Сорочинська В.Є. Організація роботи соціального педагога: Навчальний посібник. - К.:Кондор, 2005. - 198 с.
32. Соціальна педагогіка : мала енциклопедія / за заг. ред. І. Д. Звереві. – К. : Центр учбової літератури, 2008. – 336 с.
33. Соціальна педагогіка : навч. посіб. / [О. В. Безпалько, І. Д. Зверева, Т. Г. Веретенко та ін.] ; за ред. О. В. Безпалько. – К. : Академвидав, 2013. – 312 с.
34. Соціальна педагогіка: Підручник. 5-те вид. виправ. та доп. / За ред. проф. А.Й.Капської. – К.: Слово, 2011. – 488с.
35. Соціальна робота: технологічний аспект / За ред. проф. А. Й. Капської. – К.: ДЦССМ, 2004. – 364 с.
36. Соціально-педагогічна робота з дітьми та молоддю з обмеженими функціональними можливостями / За ред А.Й. Капської. – К.: ДЦССМ, 2003. – 146 с.
37. Тематична зміна у дитячому закладі оздоровлення та відпочинку : [метод. посіб.] / О. В. Биковська, Р. Х. Вайнола, Ж. В. Петрочко; за заг. ред. Ж. В. Петрочко. – К.: , 2010. – 324с.
38. Технології соціально-педагогічної діяльності : нав. посіб. / [Н. В. Заверико, Ю. Р. Мацкевіч, О. В. Пономаренко та ін.] ; за заг. ред. Н. В. Заверико. – Запоріжжя : Запорізький національний університет, 2014. – 280 с.
39. Технології соціально-педагогічної роботи сім'ями / А. Й. Капська, О.Ю. Міхеєва, І.В. Пеша, М.Г. Соляник // Навчально-методичний посібник. - К.: Видавничий дім «Слово», 2015. – 328 с.
40. Технології соціально-педагогічної роботи: Навчальний посібник / За заг. ред. проф.Капської А.Й.-К.: 2000.-372 с.
41. Технологія роботи з різними категоріями клієнтів центрів соціальних служб для молоді (методичний посібник) / С. В. Толстоухова, О. О. Яременко, О. В. Вакуленко та ін. – К.: Державний центр соціальних служб для молоді, Державний ін-т проблем сім'ї та молоді, 2003. – 88 с.
42. Тимошенко (Стрелковська) А.Л. Соціальна та комерційна реклама: спільне та відмінне / Соціальна робота в Україні: теорія і практика: науково-методичний журнал. – К., 2006. - №2. С. 41-50.
43. Трубавіна І.М. Соціально-педагогічна робота з неблагополучною сім'єю. – К.: ДЦССМ, 2002. – 132 с.